Förväxling av arterna i släktet *Cynaeus* Leconte, 1866, i Sverige och Finland [Coleoptera, Tenebrionidae]

JULIO FERRER & BENGT ANDERSSON

Ferrer, J. & Andersson, B.: Förväxling av arterna i släktet *Cynaeus* Leconte, 1866, i Sverige och Finland.[Coleoptera, Tenebrionidae]. **[Mix-up of the species of the genus *Cynaeus* Leconte, 1866, in Sweden and Finland.]** – Entomologisk Tidskrift 123 (4): 219-221. Uppsala, Sweden 2002. ISSN 0013-886x.

Two introduced species of the American genus *Cynaeus* Leconte have been reported from Sweden, *C. angustus* and *C. opacus*. However, the identification of the two species has unfortunately been inverted. Examination by Ferrer of all *Cynaeus* material, which was sent for this study to Ferrer by Dr Charles Bellamy, confirm this.

As a consequence of this confusion, it is clear that the figure representing *Cynaeus ’angustus’* in Entomologisk Tidskrift (Andersson & Ferrer 1989), in reality represents *Cynaeus depressus* Horn, 1870. Moreover the figures of *Cynaeus opacus* and *C. angustus* in Mannerkoski & Ferrer (1992) should be substituted with each other. The habitus and aedeagus figures of *C. opacus* actually represent *C. angustus* and vice versa. Finally, *C. opacus* Champion is also invalidated by synonymy.

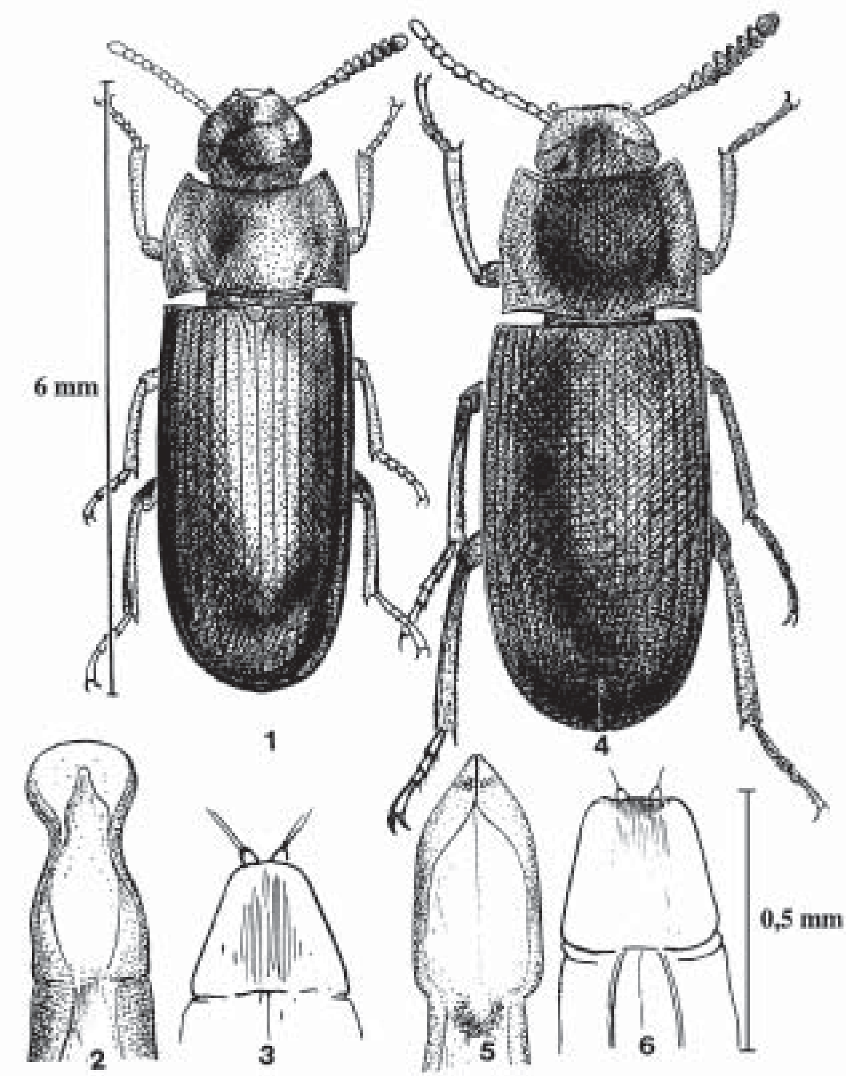
Julio Ferrer, Stora Hundens gata 631, SE-135 54 HANINGE.
Bengt Andersson, Borgvägen 10, SE-382 45 NYBRO.

För några år sedan rapporterade Börje Andersson en för Sverige ny skalbaggsart (Andersson & Ferrer 1989). Den hittades i ett exemplar på kvällen den 30 aug. 1988, 1 mil söder om Västerhaninge i Södermanland krypandes på undersidan av en mycket stor fruktkropp av björkticka *Piptoporus betulinus*. Exemplaret artbestämdes av Julio Ferrer till den amerikanska arten *Cynaeus angustus* (Leconte 1851), Tenebrionidae, efter material i sin samling, som artbestämts av prof. John T. Doyen, Berkeleys Universitet. Exemplaret verkar dock olyckligtvis varit feletiketterat.

En annan *Cynaeus*-art påträffades året efter, dvs 1989, i Finland, Nurmijärvi, strax norr om Helsingfors. Ett första exemplar togs den 8 aug. och ytterligare tre exemplar den 29-30 aug. av Ilpo Mannerkoski på plastsäckar i en avfallshög tillsammans med kackerlackan *Blatella germanica* (Linnaeus). Ett av exemplaren skickades till Julio Ferrer, som vid jämförelse med sitt material (det. John T. Doyen) bestämde det till *Cynaeus opacus* Champion, 1886 (Mannerkoski & Ferrer 1992). Senare samma år återfanns arten på denna lokal av flera samlare och den påträffades även i Nummi-Pusula väster om Helsingfors den 17 sept. detta år.

Det allra första svenska fyndet av ”*C. opacus*” gjordes av Håkan Ljungberg (coll. Bengt Andersson) vid sållning av barrförna på ett bränt hygge den 23 maj 1993 i Småland, Tävelsås, Rinkaby (opubl.). Fler exemplar påträffades av samlare i Sverige under hösten 1993 (Småland, Böta kvarn och Högsby) i sädkomposter (Lundberg 1996). Arten är tydligen stadd i spridning och är funnen på andra lokaler i Småland, bl a i fönsterfällor och på UV-ljus (Bengt Andersson, opubl.).

Något år senare erhöll Bengt Andersson av den japanske samlaren Teruhisa Ueno ett amerikanskt *Cynaeus*-exemplar med etiketten *Cynaeus angustus* (Leconte) (ex coll. Triplehorn), dock till synes identiskt med illustrationen av *Cynaeus opacus* Champion återgiven i Mannerkoski &

Figur 1-3. ***Cynaeus angustus*** *(Leconte). 1 habitus, 2 aedeagus, 3 ovipositor.*
Figur 4-6. ***Cynaeus depressus*** *Horn. 4 habitus, 5 aedeagus, 6 ovipositor.*

Ferrer (1992). Även en jämförelse med de småländska exemplaren i Anderssons samling visade att det erhållna exemplaret helt säkert var samma art som dessa.

Tvivlen kring *Cynaeus*-arternas identifiering förstärktes senare vid Bengt Anderssons korrespondens med Charles Triplehorn (Ohio University), som menade att de figurer som i Andersson & Ferrer (1989) och i Mannerkoski & Ferrer (1992) föreställde '*C. angustus*' i stället var bilder av *C. depressus* Horn, och att denna art var synonym med *C. opacus* Champion. Denna uppfattning delades också av Rolf Aalbu, välkänd svartbaggespecialist från Ohio.

För att kunna bekräfta denna tolkning kontaktade Ferrer två av USA:s största naturhistoriska museer inom utbredningsområdena för *Cynaeus*-arterna, nämligen Los Angeles Natural

History Museum och Berkeley University Zoological Museum i Kalifornien, för att få låna typer eller åtminstone individ som hade bestämts av experter.

Undersökt material

Cynaeus angustus (Leconte) (fig. 1-3).

California, Apple Valley, San Bernardino, 11.vi.1969, det. T.J. Spilman (Los Angeles Museum). Spilmans identifiering är auktoritativ, då han har studerat typen och beskrivit utvecklingsstadierna av denna art (Spilman 1986).

Cynaeus depressus Horn (fig. 4-6).

Vi har studerat material bestämt av Blaisdell, en av världens främsta kännare av svartbaggar, insamlat av diverse samlare mest på *Yucca*-växter mellan 1896 och 1917 på olika platser i Kalifornien såsom Pasadena, Cap Baldy och Tujunga (Los Angeles), artbestämda av Blaisdell som ”a black variety of *depressus* Horn”. Materialet finns bevarat i Los Angeles Museum of Natural History.

Slutsatser

Vi har studerat samtliga exemplar bevarade i dessa institutioner och kommit fram till att den art vi i Sverige benämnt *C. opacus* Champion är *C. angustus* (Leconte). Samtidigt är det enda svenska exemplaret av *C. ’angustus’* (Leconte) *C. depressus* Horn, som alltså felaktigt angavs som *C. angustatus* (felstavat) (Andersson & Ferrer 1989). *C. opacus* Champion och *C. depressus* Horn är identiska, men namnet *depressus* har prioritet. Figurerna i de nämnda arbetena av Andersson, Mannerkoski och Ferrer har blivit omvända.

Släktnamnet *Cynaeus* är felstavat i Lundberg & Gustafsson (1995) och även i den uppdaterade versionen på Internet (www.nrm.se 2002). Däremot har Internetversionen den aktuella nomenklaturen för arterna i släktet.

Bestämningstabell över *Cynaeus* Leconte med utbredning av arterna i Sverige

Den bestämningstabell som ges i Anderson & Ferrer (1989) ska ersättas av följande tabell:

1. Kropp svagt glänsande, alltid enfärgad mörkbrun. Täckvingarna mellan strimmorna välvda. Halssköld bredast vid mitten, med sidorna jämt avrundade från basen till framhörnen (Fig. 1). Aedeagus och ovipositor som i Fig. 2- 3 .... ***angustus* (Leconte), frösvartbagge**
USA (Kalifornien). Införd till Finland och Sverige. Stadd i spridning och funnen på många platser i Finland och Sverige (Sm, Ög, Sö, Up, Dr).

– Kropp matt, ibland tvåfärgad med klarröda täckvingar och huvud och halssköld mörkbruna. Enfärgade ex är mörkbruna till svarta. Täckvingarna mellan längsstrimmorna fullständigt plana, svagt välvda endast vid sidorna. Halssköld bredast vid basen (Fig 4). Aedeagus och ovipositor som i fig. 5-6. ....***depressus* Horn, platt svartbagge**
USA (Arizona, New Mexico, Kalifornien), Centralamerika. Införd till Sverige (ett fynd i Södermanland).

Tack

Vi tackar Charles Triplehorn, Ohio University och Charles Bellamy, Los Angeles Museum of Natural History samt Cheryl Barr, California University, Berkeley, för lån av material.

Referenser

Andersson, B. & Ferrer, J. 1989. Svartbaggen *Cynaeus angustatus* funnen i Sverige. – Ent. Tidskr., 110: 116-117.

Lundberg, S. & Gustafsson, B. 1995. Coleopterorum Catalogus Sueciae. Entomologiska Föreningen och Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.

Lundberg, S. 1996. Svartbaggen *Cynaeus opacus* (Tenebrionidae) funnen i Sverige, med notiser rörande en anmärkningsvärd kompostskalbaggsfauna. – Ent. Tidskr., 117: 181-182.

Mannerkoski, I. & Ferrer, J. 1992. *Cynaeus opacus* Champion, a new tenebrionid beetle in Finland (Coleoptera, Tenebrionidae). – Ent. Fenn., 3: 95-97.

Spilman, T.J. 1986. Identification of larvae and pupae of the larger grain borer *Prostephanus truncatus*, Coleoptera, Bostrychidae and the the larger black flour beetle *Cynaeus angustus*, Coleoptera, Tenebrionidae. – Proc. Third International Working Conference Stored Products Entomology, Oct. 23-28, 1983: 43-57. Kansas, Manhattan (Kansas State University).

www.nrm.se/en/catalogus.html.se/ 2002. Uppdaterad i maj. Catalogus Coleopterorum Sueciae. – Naturhistoriska Riksmuseets hemsida.